

ชาวไทยทรงดำ: พุทธการ กับโครงสร้างความสัมพันธ์ ทางสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี¹

Tai Song Dam Ethnic:
Social Relations among
Tai Song Dam Ethnic Community
in Suratthani Province

กฤษณะ ทองแก้ว
Krishna Thongkaew

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100
อีเมล: Charyhistory@yahoo.com

Program in Social Studies,
Faculty of Education,
Suratthani Rajabhat University,
Surat Thani 84100, Thailand
Email: Charyhistory@yahoo.com

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “ปฏิบัติการทางสังคมและการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ของชาวไทยทรงดำสุราษฎร์ธานี” สนับสนุนโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ปีงบประมาณ 2560.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของชาวไทยทรงดำในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตการณ์ บันทึกประวัติชีวิตบุคคล สัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มชาวไทยทรงดำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภายใต้ข้อถกเถียงว่าชาวไทยทรงดำมีปฏิบัติการทางสังคมอย่างไร จึงมีโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมใหม่ขึ้นมา

ผลการวิจัยพบว่า ชาวไทยทรงดำได้ปฏิบัติการก่อร่างความสัมพันธ์ทางสังคมด้วยการโคจรควน ย้อนคิดและปฏิบัติการด้วยการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ทางสังคมจนนำมาสู่การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในรูปแบบใหม่ และกลายเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมใหม่ใน 4 ประเด็น คือ พิธีกรรมปาดตงผลไม้ การเปลี่ยนแปลงท่ารำ การรวมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์และการตกแต่งลายผ้าไทยทรงดำ ในท้ายที่สุดชาวไทยทรงดำในฐานะผู้กระทำ

การก็ต้องปฏิบัติตามโครงสร้างของความสัมพันธ์ทางสังคมด้วย
นั่นเอง

คำสำคัญ: ชาวไทยทรงดำ, ผู้กระทำการ, โครงสร้างความสัมพันธ์
ทางสังคม

Abstract

This paper investigates the construction of social relations in Tai Song Dam ethnic community in Suratthani province. Qualitative methodological approach is adopted in the study. Data are collected through observation, records of life-history, in-depth interviews, and group interviews, which are research instruments. This paper is conducted based on an assumption that new social relation structure is formed through Tai Song Dam's social practices.

The results show that Tai Song Dam ethnic group has formed their social relations through their reflexive thoughts and practices in everyday life. Some social regulations and local resources are changed and adopted in order to form a new social relation structure. Social relations in community are represented through 4 internal practices which are 1) the ancestor worship with fruits, 2) modification of traditional dancing, 3) the Sajja's saving group, and 4) decoration of Tai Song

Dam fabric. In brief, these new community practices have formed a social structure for the Tai Song Dam community.

Keywords: Tai Song Dam ethnic, Agency, Structuration of Society

บทนำ

ชาวไทยทรงดำในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมาจากพื้นฐานบริบททางสังคมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีชุมชนดอนมะลิเป็นชุมชนเก่าแก่ของชาวไทยทรงดำตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำตาปี เป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรม ปัจจุบันตั้งอยู่ในหมู่ที่ 7 ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชาวไทยทรงดำเรียกขานพื้นที่เหล่านี้ว่า “คลองแม่น้ำ” ด้วยภูมิโนเวศที่ราบลุ่มเป็นที่อยู่อาศัยและวิถีการผลิตในพื้นที่ 2 อำเภอ 4 ตำบล 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 4 ตำบลทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม หมู่ที่ 2 ตำบลกรูด หมู่ที่ 5 ตำบลท่าสะท้อน และหมู่ที่ 7 ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน นอกจากนี้ยังมีที่ย่านถนนพูลศิริ เทศบาลเมืองนาสาร อำเภอบ้านนาสาร บ้านดอนกระท่อม หมู่ที่ 7 ตำบลมะลวน อำเภอพุนพิน บ้านแหลมยาง หมู่ที่ 6 ตำบลเขาตอก อำเภอเคียนซาและชุมชนหน้าถ้ำเสือขบ หมู่ที่ 4 บ้านน้ำลาด ตำบลบ้านท่าเียน อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี (Thongkaew, 2018, pp. 175-192) บริบททางสังคมโดยรวมพบว่าชาวไทยทรงดำเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งที่มีต้นกำเนิดและถิ่นอาศัยในดินแดนสิบสองจุไท ทางตอนเหนือของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มี

ประเพณีและวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มคือมีการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีดำ (Yimrewat, 2001, p. 8) มีการนับถือผีบรรพบุรุษและการนับถือพุทธศาสนาร่วมกัน (Phosan, 2009) มีการตั้งถิ่นฐานบริเวณภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคใต้ของประเทศไทย คือจังหวัดชุมพร (Phetkaew, 2004) และสุราษฎร์ธานี (Thongkaew, 2017, pp. 345-353) ด้วยเหตุนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของชาวไทยทรงดำในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภายใต้สมมติฐานการวิจัยว่า ชาวไทยทรงดำในฐานะผู้กระทำการ (Agency) มีคุณสมบัติในการใคร่ครวญย้อนคิด (Reflexivity) ที่นำไปสู่การปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ทางสังคมเพื่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางสังคมใน รูปแบบใหม่ อย่างไรก็ตามโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมใหม่ก็เข้าควบคุมให้ผู้กระทำการปฏิบัติการตามโครงสร้างสังคมใหม่ (Puanghat, 2005, pp. 68-106) โดยมีพื้นที่ในการศึกษาคือ บ้านดอนมะลิ ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน บ้านแหลมยาง ตำบลเขาคอก อำเภอกะเปอร์ และชุมชนพุลศิริ เทศบาลบ้านนาสาร อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อที่จะเข้าใจการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ทางสังคมและกลายเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมใหม่ที่ท่ามกลางบริบทของสังคม

การศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำที่ผ่านมาศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ ความเชื่อพิธีกรรม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม ขาดการศึกษาในมิติผู้กระทำการทางสังคมที่เข้าใจและมองเห็นกฎเกณฑ์ทางสังคมที่ควบคุมทรัพยากรทางสังคมอันเป็นเงื่อนไขพื้นฐาน และศักยภาพในการปฏิบัติการทางสังคมที่นำมาสู่การสร้างกฎเกณฑ์ทางสังคมใหม่ที่สามารถปรับ

เปลี่ยนทรัพยากรให้สอดคล้องกับผู้กระทำการที่ต้องการแบบแผน
ค่านิยม วิธีชีวิตและความสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบที่ชาวไทย
ทรงดำต้องการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาชาวไทยทรงดำในฐานะ
ผู้กระทำการที่ปฏิบัติการทางสังคม จนนำมาสู่การเกิดกฎเกณฑ์
ใหม่ทางสังคมที่หลอมรวมชาวไทยทรงดำในฐานะผู้กระทำการ
เข้ากับโครงสร้างทางสังคมที่ผู้กระทำการอยู่ภายใต้โครงสร้าง
สังคมใหม่นั้นด้วย ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาเก็บ
ข้อมูลด้วยการสังเกตการณ์ สัมภาษณ์เชิงลึก 7 กรณีศึกษาและ
สนทนากลุ่มชาวไทยทรงดำจำนวน 3 กลุ่มในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ภายใต้ข้อถกเถียงว่าผู้กระทำการปฏิบัติการทางสังคมอย่างไร
ความเป็นอัตลักษณ์ของชาวไทยทรงดำจึงกลายเป็นโครงสร้าง
ทางสังคมขึ้นมา

การก่อตัวของโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม คือความ
พยายามอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติการทางสังคม
การแสดงบทบาทของผู้กระทำการ (Agency) ที่มีจุดมุ่งหมาย
ร่วมกัน โดยเฉพาะเรื่องของผู้กระทำการและโครงสร้างที่มีลักษณะ
ของ การทับซ้อนกันอยู่ในมโนทัศน์เดียวกัน (Chantavanich,
2016) ทฤษฎีนี้บ่งถึงการสร้างและการทำซ้ำระบบสังคมซึ่งตั้งอยู่
ภายใต้การวิเคราะห์โครงสร้างกับผู้กระทำการ โดยไม่ได้ให้ความสำคัญ
สำคัญที่สุดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์
ผู้กระทำการและโครงสร้างร่วมกัน (Thongrungrroj, 2017)
Giddens (1984) ได้พยายามให้ความหมายของผู้กระทำการ
(Agency) ว่าเป็น การกระทำทางสังคมที่แสดงผ่านบทบาทและ
หน้าที่ โดยได้รับอิทธิพลจากโครงสร้างทางสังคมและผนวกเข้า
กับ มโนทัศน์ชุด ใหม่ที่นำมาใช้ในการปรับตัวเพื่อให้เหมาะสมกับ

สภาพชีวิตในปัจจุบันที่มีกิจกรรมและเป้าหมายที่แน่นอนด้วย (Stones, 2005) หรือความพยายามที่จะสร้างกรอบความคิดเกี่ยวกับโน้ตทัศน์ทางทฤษฎีที่มีลักษณะเป็นการสังเคราะห์ Structuration Theory ของ Giddens ที่นำเสนอมุมมองของปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน โดยมีจุดแข็งของทฤษฎีนี้ก็คือยังคงวางรากฐานอยู่บนข้อถกเถียงแบบสองขั้วตรงข้ามของทวิลักษณ์นิยม ที่ยอมรับบทบาทของโครงสร้าง (Structure) ที่มีกฎเกณฑ์ (Rule) ที่ทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากร (Resource) ทางสังคมหรือผลประโยชน์จากโครงสร้างทางสังคม (Giddens, 1984) อย่างไรก็ตามภายหลังจากที่ผู้กระทำได้ประกอบสร้างโครงสร้างทางสังคมผ่านการมีกฎเกณฑ์ชุดใหม่ ที่ทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรภายในโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ผู้กระทำการก็จำเป็นต้องตกอยู่ภายใต้การควบคุมของโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมด้วยเช่นกัน ดังนั้นภายใต้มุมมองของ Giddens แล้วนั้นโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมย่อมทรงพลังเหนือกว่าผู้กระทำการที่สามารถลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางสังคมนั่นเองในระยะยาว แต่อย่างน้อยที่สุดผู้กระทำการก็ได้มีประสบการณ์จากการใคร่ครวญย้อนคิด (Reflexivity) จากฐานของความรู้ ทักษะ การตระหนักรู้ต่อความสำคัญของเวลา พื้นที่ อำนาจ ด้วยวิภาษวิธี (Srisupun, 2012, pp. 191-200) ซึ่งในบทความวิจัยชิ้นนี้ได้มีการนำผลจากการวิจัยพบว่าการปฏิบัติการทางสังคมและการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ของชาวไทยทรงดำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีปฏิบัติการทางสังคมและการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ คือ พิธีกรรมปาดตงผลไม้ การเปลี่ยนแปลงท่ารำ กลุ่มลัจจะออมทรัพย์ และการตกแต่งลายผ้าไทยทรงดำนั่นเอง

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำในปักกิ่งใต้

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำอพยพมาจากตอนเหนือของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Sawangpanyangkoon, 2007, pp. 85-98) โดยมีเอกสารโบราณความโทเมืองบันทึกความเป็นมาของเมือง (Saipan, 2017) เมื่อชาวไทยทรงดำได้มีการอพยพเคลื่อนย้ายลงมาก็เกิดการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์ในท้องถิ่น จนเกิดการประกอบสร้างอัตลักษณ์จากเงื่อนไขทางสังคม คือ รายได้ การศึกษา ทักษะคิด จำนวนบุตร และอายุของกลุ่มชาติพันธุ์ (Scott, 1985) โดยเฉพาะแบบแผนชีวิตในกระแสความเป็นชาตินิยมใหม่ (Chaisingkananont, 2016, pp. 17-47) การเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษา (Burusphat, 2014) และการนับถือพระพุทธศาสนาแทนระบบความเชื่อดั้งเดิมที่นับถือผีโดยเฉพาะผีบรรพบุรุษ แม้ว่าการอพยพของชาวไทยทรงดำเข้ามาในประเทศไทยในลักษณะของการถูกบังคับ แต่การอพยพภายในสังคมไทยเป็นการอพยพแบบเสรีสามารถกระจายไปภูมิภาคต่าง ๆ รวมถึงภาคใต้ของไทย คือจังหวัดชุมพร (The Fine Arts Department, 2001) และจังหวัดสุราษฎร์ธานี (Thongkaew, 2017, pp. 1-88) ชาวไทยทรงดำอพยพเข้ามาในปักกิ่งใต้เมื่อ พ.ศ.2452 สมัยปลายรัชกาลที่ 5 โดยตั้งถิ่นฐานครั้งแรกอยู่ที่ริมตลาดท่าตะเภาปัจจุบันคือตลาดสดชุมพร ต่อมาได้ประสบปัญหาอุทกภัยและหวั่นเกรงว่าลูกหลานจะได้รับอุปถัมภ์จากน้ำท่วมจึงได้ย้ายถิ่นฐานมาตั้งที่บริเวณชุมชนบ้านดอนรวบ (Phetkaew, 2004) “การอพยพครั้งต่อมาคือในช่วง พ.ศ.2488 ชาวไทยทรงดำบางส่วนได้รับราชการทหารเกณฑ์เป็นเวลา 4 ปี ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะของสงคราม” (Donruab Community

Group, 2016) ส่วนการอพยพเข้าสู่จังหวัดสุราษฎร์ธานีปรากฏหลักฐานใน พ.ศ.2497 มีวิธีการอพยพ 2 รูปแบบ รูปแบบแรกคือ เดินทางโดยรถไฟ จากอำเภอเขาชัยย้อย จังหวัดเพชรบุรีได้บางส่วนได้อพยพขึ้นรถไฟมาลงที่จังหวัดชุมพร บางคนเดินทางไปต่อยังจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยพักแรมที่สถานีชุมพร 1 คืน รุ่งเช้าเดินทางต่อด้วยรถไฟจากชุมพรมาลงที่อำเภอพุนพิน พักแรม 1 คืน เพราะช่วงเวลานั้นยังไม่มีสะพานข้ามแม่น้ำตาปีชั่วคราวไม่สามารถข้ามได้ ครั้นรุ่งเช้าได้ลงเรือข้ามแม่น้ำตาปีเพื่อมาที่สถานีรถไฟพุนพินบางคนก็เดินทางต่อด้วยรถไฟไปอำเภอบ้านนาสาร บางคนก็เดินทางโดยรถประจำทางเส้นทางสุราษฎร์ธานี-ทุ่งสง และมาลงยังอำเภอบ้านนาสาร (Tunsamai, 2016) ส่วนการเดินทางโดยรถยนต์ “เดินทางบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 41 ถนนเพชรเกษม และเดินทางมายังจังหวัดสุราษฎร์ธานีเพื่อมาหาเครือญาติที่อยู่ก่อนแล้ว” (Somyot Sathong-Un, 2016)

สรุปได้ว่ารูปแบบของการเดินทางอพยพของชาวไทยทรงดำก็ขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ เช่น การเดินเท้าตามเส้นทางรถไฟซึ่งจะมีการต้อนฝูงวัว ฝูงควายที่ถือเป็นแรงงานภาคเกษตรกรรมที่สำคัญในการทำนาของชาวไทยทรงดำ ดังนั้นแรงงานภาคเกษตรกรรมอย่างวัวและควายจึงกลายเป็นสิ่งสำคัญในการอพยพเพื่อบุกเบิกหาที่ทำมาหากินของชาวไทยทรงดำเรื่อยมา นอกเหนือจากที่ชาวไทยทรงดำที่เป็นเกษตรกรได้เคลื่อนย้ายวัวควายของตนแล้วยังมีชาวไทยทรงดำที่ต้อนฝูงวัวฝูงควายเดินทางตามรางรถไฟมาค้าขายวัวควายให้กับชาวไทยทรงดำ

จังหวัดชุมพรเป็นพื้นที่แรกที่มีชาวไทยทรงดำมาตั้งถิ่นฐานอยู่ 5 ชุมชน ได้แก่ชุมชนบ้านดอนรวบ ชุมชนบ้านคอเตี้ย ชุมชน

บ้านบางหลง ชุมชนบ้านทุ่งคาน้อย และชุมชนบ้านดอนลาว (Thongkaew, 2017) ส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้มีการตั้งถิ่นฐานอยู่ด้วยกัน 5 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนชาวไทยทรงดำบ้านดอนมะลิ ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน ชุมชนชาวไทยทรงดำ เทศบาลเมืองนาสาร อำเภอบ้านนาสาร และชุมชนชาวไทยทรงดำ บ้านเขาตอก อำเภอเคียนซา บ้านดอนกระทุ่ม หมู่ที่ 7 ตำบลมะลวน อำเภอพุนพิน และชุมชนหน้าถ้ำเสือขบ หมู่ที่ 4 บ้านน้ำราด ตำบลบ้านท่าเียน อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี (Thongkaew, 2017)

โครงสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ

ชาวไทยทรงดำมีความสัมพันธ์บนฐานชาติพันธุ์ไทยทรงดำด้วยระบบสิงห์หรือตระกูล จากการเก็บข้อมูลพบว่าสิงห์มีประมาณ 6 สิงห์ คือ สิงห์ล่อ ซึ่งเป็นตระกูลที่ประเพณีไทยทรงดำยอมรับว่าเป็นผู้ปกครอง (Saipan, 2017) “ปัจจุบันมีการแบ่งผู้คนในสิงห์ล่อเป็นผู้ท้าวและผู้่น้อยด้วย นอกจากนั้นก็มีสิงห์ทอง สิงห์กวาง สิงห์วี สิงห์เลื่อง และสิงห์แลง” (Ban Kao Tok Community Group, 2016) มีการแบ่งช่วงชั้นทางสังคมเป็นผู้ท้าวและผู้่น้อย ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของผู้ชายและผู้หญิงชาวไทยทรงดำ ซึ่งนำมาสู่การสะสมอัตลักษณ์ของชาวไทยทรงดำ ประกอบด้วย การแต่งกาย อุปนิสัย และภาษา ส่วนจิตวิญญาณของการเป็นไทยทรงดำนั้นต้องเริ่มจากความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและนำไปสู่การเรียนรู้เพื่อที่จะสืบทอดวัฒนธรรมไทยทรงดำ (Pitipat & Poonsuwan, 1997) นอกจากนั้นพบว่ามูม

มองของชาวไทยทรงดำต่อผู้อื่นนั้น เช่น “ชาวไทยทรงดำเรียกขานผู้คนในภาคกลางว่าผู้ไทย เรียกขานคนใต้ว่าผู้ป้อ กลุ่มลาวครั้งว่าซี้ครั่ง และจะเรียกเมืองหลวงว่าเมืองก๊อก” (Buakaew, 2016) ซึ่งเป็นมองว่ากลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำนั้นมีความสำคัญกว่ากลุ่มอื่น ในทางกลับกันพบว่าผู้อื่นมองชาวไทยทรงดำว่าเป็นกลุ่มคนลาว มีความลึกลับ น่ากลัว ด้วยนับถือผีบรรพบุรุษ แต่อย่างไรก็ตามชาวไทยทรงดำยังคงมีความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ไทยทรงดำเรื่อยมา

ประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยทรงดำที่ปรากฏในพื้นที่จังหวัดชุมพรและจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่ามีการนับถือผีบรรพบุรุษ ปฏิทินชาวไทยทรงดำ กะลือฮ่อง พิธีเสนเรือน พิธีปาดตง พิธีกรรมเกี่ยวกับการเกิด พิธีแต่งงาน พิธีแปลงขวัญ พิธีศพ พิธีเสนกวัดกวัน พิธีขับมด พิธีเสนบ้าน ประเพณีการเล่นค้อนฟ้อนแคน ความเชื่อหลังความตาย การสืบทอดพิธีกรรมที่ประกอบด้วยหมอลำและแม่มดและความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในชุมชน (Don Mali Community Group, 2016; Ban Nasarn Community Group, 2016, Ban Kao tok Community Group, 2016)

การปฏิบัติการทางสังคมและกฎเกณฑ์ใหม่ของชาวไทยทรงดำจังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. พิธีกรรมปาดตงพลไม้

การให้บูชาบรรพบุรุษ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบคือ พิธีกรรมปาดตงข้าวใหม่ และพิธีกรรมปาดตงธรรมดา “ชาวไทยทรงดำเชื่อว่าช่วงเข้าพรรษาของทุกปีบรรพบุรุษจะขึ้นไปเฝ้าถน

เมื่อครบ 3 เดือนบรรพบุรุษจะกลับมา โดยจะต้องทำพิธีกรรม เลี้ยงรับผีบรรพบุรุษด้วยพิธีปาดตงข้าวใหม่ซึ่งจะทำปีละ 1 ครั้ง” (Don Mali Community Group, 2016) ในกรณีที่สองเชื่อว่าพิธี ปาดตงข้าวใหม่จะทำในช่วงเดือน 12 ข้างแรมต่อเนื่องมาย่าง ขึ้น ซึ่งเป็นช่วงเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จใหม่ ๆ นับเป็นการปาดตงพิเศษ ซึ่งพิธีปาดตงข้าวใหม่เกิดขึ้นจาก ในอดีตชาวไทยทรงดำประกอบ อาชีพทำนา เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวต้องเก็บเกี่ยวข้าวใหม่มาให้ บรรพบุรุษซึ่งถือเป็นการทดแทนบุญคุณ เพื่อเป็นสิริมงคลในการ เก็บเกี่ยวผลผลิตให้ได้มากยิ่งขึ้น โดยอาหารที่ใช้ในการจัดสำรับ ปาดตงข้าวใหม่ ประกอบด้วย ข้าวเม่า ข้าวต้มมัด ผลไม้ อาหาร เหล้าขาว และในกรณีสุดท้ายเชื่อว่าเกิดจากในอดีตชาวไทยทรง ดำประกอบอาชีพทำนา เมื่อเก็บเกี่ยวข้าวได้ก็จะนำข้าวที่เก็บเกี่ยว ได้ใหม่นั้นมาไหว้แก่ผีบรรพบุรุษ ซึ่ง 1 ปีจะทำพิธีปาดตงข้าวใหม่ 1 ครั้ง คือในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ จัดทำขึ้นเป็น กรณีพิเศษเพื่อระลึกให้บรรพบุรุษกินข้าวใหม่ก่อน ในอดีตพิธีกรรม ปาดตงข้าวใหม่ของไทยทรงดำที่ถูกต้องจะต้องมีข้าวฮาง ซึ่งเป็น ข้าวเหนียวจะนำไปนึ่งทั้งเปลือกแล้วนำไปตากให้แห้งแล้วเอามาสี ซึ่งจะได้ข้าวที่หอมชวนรับประทาน แต่ปัจจุบันชาวไทยทรงดำได้ เปลี่ยนมาทำอาชีพต่างๆ ที่หลากหลายขึ้น เมื่อถึงช่วงปาดตงข้าว ใหม่ก็จะมีเงินที่ได้จากการทำงานอื่นมาซื้อข้าวของจัดสำรับ เพื่อไหว้ผีบรรพบุรุษ ในส่วนของปาดตงธรรมดาจะเป็นการไหว้ บรรพบุรุษซึ่งผู้ท้าวจะทำในทุก 5 วัน แต่ในส่วนของผู้น้อยจะทำ ในทุก 10 วัน โดยมีสำรับกับข้าว 4 ถ้วย แล้วทำการเชิญผี บรรพบุรุษมารับประทานอาหารในสำรับ โดยจัดข้าวปลาอาหาร ขนม และเหล้าขาวไปวางที่ “กะล่อห้อง” ซึ่งเป็นห้องที่จัดสำหรับผี

บรรพบุรุษ โดยตั้งอยู่ในบ้านของลูกชาย เป็นสถานที่ทำพิธีกรรม โดยปฏิทินของชาวไทยทรงดำจะมีการนับวันทั้งหมด 10 วัน “ในแต่ละครอบครัวจะมีวันในการทำพิธีเฉพาะของตนเอง ซึ่งชาวไทยทรงดำจะรู้สึกไม่สบายใจถ้าหากไม่ได้ทำพิธีปาดตง” (Don Mali Community Group, 2016) ซึ่งถือว่าพิธีกรรมปาดตงข้างต้นเป็นพิธีกรรมอยู่ภายใต้โครงสร้างเดิม ๆ คือ มีการอ้างกฎเกณฑ์ทางสังคมดั้งเดิม ที่ใช้ทรัพยากรเดิม ๆ เช่น ข้าว ปลา ขนม และเหล้า และไม่มีการใคร่ครวญย้อนคิดแต่อย่างใด ดังนั้นโครงสร้างทางสังคมที่เกี่ยวกับพิธีกรรมการปาดตงแบบดั้งเดิมยังคงยึดถือกฎระเบียบ การใช้ทรัพยากร ในรูปแบบเดิม

การปฏิบัติการทางสังคมและการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ พิธีกรรมปาดตงผลไม้มิเป็นการปาดตงในรูปแบบใหม่ เกิดขึ้นประมาณปี พ.ศ.2553-2554 ที่ได้มีความคิดในการนำผลไม้มัซึ่งเป็นทรัพยากรของชุมชนมาร่วมทำพิธีกรรมบูชาผีบรรพบุรุษที่อยู่ในอดีตไม่เคยมีการนำผลไม้มมาปาดตง นายศิริ ทันทชัย เป็นชาวไทยทรงดำที่ใคร่ครวญย้อนคิดว่า “ครอบครัวของตนเองทำสวนผลไม้ควรนำผลไม้ที่เก็บเกี่ยวได้ให้บรรพบุรุษรับประทานก่อนเพื่อตอบแทนบุญคุณ เพราะพ่อแม่เป็นผู้สร้างสวนผลไม้ไว้ให้ถือเป็นการปูพื้นฐานในการประกอบอาชีพให้ตน จึงควรนำผลผลิตที่ได้ไปตอบแทนท่านไว้ในการประกอบพิธีปาดตงผลไม้ที่ได้จัดทำขึ้นใหม่นั้นก็จะปฏิบัติอย่างเช่นพิธีปาดตงแบบธรรมดา แต่เพิ่มในส่วนของผลไม้ในสวนเข้าไปในสำรับและจัดสำรับให้ใหญ่ขึ้นและเพิ่มคำกล่าวในการเรียกผีบรรพบุรุษแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า เออผลไม้มา ไม่ได้ลักกินก่อน เอามาให้พ่อแม่ปู่ย่าตายายกินก่อนนะ” (Tunsamai, 2016) ซึ่งในการทำพิธีปาดตงผลไม้ก็มีการ

หวังลึก ๆ ว่าในการทำพิธีดังกล่าวจะทำให้การทำสวนผลไม้ดีขึ้น ซึ่งเมื่อได้ประกอบพิธีกรรมดังกล่าวตนเองก็รู้สึกสบายใจในการประกอบอาชีพ ซึ่งพิธีปาดตงผลไม้จะทำในช่วงเดือนมิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงที่ผลไม้มีผลผลิต “ในการทำพิธีกรรมปาดตงผลไม้มีทั้งคนที่ เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ซึ่งมีบางคนที่มีแนวความคิดจะเริ่ม ปฏิบัติตาม” (Tunsamai, 2016) เห็นได้ว่าการประกอบพิธีกรรมปาดตงผลไม้เป็นการนำทรัพยากรเข้ามาเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ ทางสังคมที่ได้ยึดถือปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน ซึ่งเกิดจากการใคร่ครวญย่อยคิดของนายศิริ ทันทสมัย ที่ได้นำผลไม้ไปเพิ่มใน สำหรับปาดตงเพราะสวนผลไม้เป็นมรดกที่พ่อแม่สร้างและสืบทอดมาให้ตนและครอบครัว ซึ่งเป็นการแสดงความเคารพต่อบรรพบุรุษ รวมถึงคาดหวังให้บรรพบุรุษช่วยดูแลผลผลิต คือการนำภูเขื่อนธรรมชาติเข้ามาดูแลทรัพยากรต่อไป ดังนั้นผู้กระทำการในฐานะเจ้าของสวนผลไม้จึงมีความใคร่ครวญย่อยคิด ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญที่กีดเด้นส์ ให้ความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม (Puanghat, 2004) นั่นเอง

2. การเปลี่ยนแปลงท่ารำ

ชาวไทยทรงดำเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการร้องรำทำเพลงในประเพณีต่าง ๆ เหมือนอย่างเช่นกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ แต่การร้องรำทำเพลงของชาวไทยทรงดำนั้นจะอยู่ในรูปแบบของการฟ้อนรำประกอบเสียงแคนที่บรรเลง โดยผู้หญิงจะฟ้อนรำและผู้ชายจะเป่าแคน ซึ่งในอดีตชาวไทยทรงดำจะร้องรำทำเพลงเพียงภายในชุมชนที่ตนอาศัย หรือเฉพาะพวกฟ้องชาวไทยทรงดำด้วยกันเท่านั้น โดยผู้หญิงจะใส่เสื้อกั๊กหรือคาดเป็นเกาะอก และนุ่งผ้า

ขึ้นลายแดงโม ส่วนผู้ชายจะใส่เสื้อโท และใส่กางเกงขั้วก้อง และมีท่ารำเพียงท่าเดียวคือท่ารำหมุน (Thongkaew, 2017) สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นกฎเกณฑ์ที่ชาวไทยทรงดำปฏิบัติกันมาตั้งแต่ในอดีต

การปฏิบัติการทางสังคมและการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ การร้องรำทำเพลงของชาวไทยทรงดำบ้านเขาตอก อำเภอเคียนซา ได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากผู้นำกลุ่มในฐานะผู้กระทำการ คือ นายสมยศ สระทองอุ่น และนางประเทือง สระทองปลั่ง ได้มีการใคร่ครวญย้อนคิด ในการนำทรัพยากรที่มีอยู่นั้นคือการฟ้อนรำของสมาชิกภายในกลุ่มออกไปสู่สังคมและคนภายนอกจนได้รับการยอมรับ และสร้างเป็นกฎเกณฑ์ใหม่ของกลุ่ม โดยมีการเปลี่ยนแปลงท่ารำ จากในอดีตรำเพียงท่าหมุนท่าเดียว ได้เพิ่มท่ารำชาย-ขวา ขึ้น-ลง เป็นต้น (Sathong-Un, 2016) จากที่รำรำประกอบเสียงแคนบรรเลง เปลี่ยนไปสู่การรำรำประกอบบทเพลงในแผ่นเสียงที่มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น เพลงเวียนครก เพลงถวายพระพร เป็นต้น รวมถึงมีการนำเครื่องประดับเข้ามาตกแต่งเครื่องแต่งกายให้มีสีสันอย่างเช่น สายคาดเอว ผ้าสะไบ สายคล้องคอ ที่มีความแตกต่างจากในอดีตที่ไม่ได้มีการตกแต่งเครื่องประดับใดๆ การกระทำเหล่านี้ที่มาจากการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนใช้ทรัพยากรในมิติวัฒนธรรมได้ทำให้กลุ่มได้รับการยอมรับจากสังคมและเป็นการสะสมอัตลักษณ์ใหม่ของกลุ่มรำชาวไทยทรงดำเขาตอก ซึ่งส่งผลต่อการเผยแพร่วัฒนธรรมของชาวไทยทรงดำ ดังนั้นกลุ่มรำชาวไทยทรงดำเขาตอกจึงต้องธำรงอัตลักษณ์ใหม่ที่สังคมยอมรับเช่น การเปลี่ยนแปลงท่ารำ การเปลี่ยนแปลงบทเพลง การแต่งกาย ภายใต้โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่กฎเกณฑ์การใหม่ อนึ่ง

โครงสร้างเหล่านี้ก็ได้อำนาจในการควบคุมผู้กระทำการให้ปฏิบัติ การทางสังคมเช่นกันนั่นเอง

3. กลุ่มสังคมอ้อมกรรพ

ชาวไทยทรงดำอพยพมาจากภาคกลาง เช่น จังหวัด นครปฐม สุพรรณบุรี เพชรบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี นับแต่ พ.ศ. 2497 (Department of Social Studies, 2016) และปรากฏ กว่านับแต่ พ.ศ.2500-2517 ชาวไทยทรงดำก็มีบ้านเรือนตลอด สองริมฝั่งแม่น้ำตาปีตั้งแต่ปากคลองเสียด หมู่ที่ 7 ตำบลท่าข้าม จนถึงบ้านทับชัน บ้านขอบด้ง หมู่ที่ 2 ตำบลกรูด หมู่ที่ 1 ถึง หมู่ที่ 4 ตำบลทรัพย์ทวี อำเภอฟุนพิน รวมระยะทางประมาณ 9 กิโลเมตร ซึ่งในช่วงเวลานั้นชาวไทยทรงดำก็ได้ใช้เส้นทางคมนาคม ทางเรือ โดยมีเรือเมล์บริการรับส่งผู้คนจากต้นทางจากอำเภอ เคียนซา อำเภอพระแสง บ้านบางเบา บ้านสหกรณ์ บ้านแม่แซก ผ่านเข้ามาย่านคลองแม่น้ำที่ชาวไทยทรงดำตั้งถิ่น สู่สถานีรถไฟ ซึ่งมีเรือทวิสุข เรือศรีบางตอก และเรือศรีมงคล เล่นให้บริการ ในส่วนของเอกสารสิทธิ์ใน พ.ศ.2509-2512 ชุมชนชาวไทยทรง ดำได้ยื่นเสียภาษีบำรุงท้องที่ แต่อย่างไรก็ตามใน พ.ศ.2518-2525 หน่วยงานราชการได้ประกาศให้ผู้นำท้องถื่น คือ กำนันและผู้ใหญ่ บ้านแจ้งเรื่องราวให้ชาวบ้านดำเนินการแสดงหลักฐานเพื่อให้ หน่วยงานราชการโดยกรมที่ดินออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) เป็นหนังสือแสดงสิทธิ์ในการขอใช้ประโยชน์หรือร่วมกัน ใช้ที่ดินในเขตราชพัสดุหรือเขตสาธารณประโยชน์ จากเหตุการณ์ ครั้งนั้นชาวไทยทรงดำตกการสำรวจการขอใช้ประโยชน์จากที่ดิน (Department of Social Studies, 2016) พื้นที่ที่มีปัญหาคือ

บริเวณอ่าวทุ่งปากขอ ตั้งอยู่ในบ้านท่าสะท้อน ท่าข้าม กรูด อำเภอ
พุนพิน และ หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 4 บ้านทรัพย์ทวี อำเภอบ้านเดิม
จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีปัญหาทับซ้อนมาแต่ พ.ศ.2536 โดยมี
ประมาณกว่า 10,000 ไร่เป็นของชาวไทยทรงดำประมาณ 2,000
ไร่ รวมประมาณ 70 แปลง จากปัญหานี้มีชาวไทยทรงดำได้
รับความเดือดร้อนมากกว่า 300 คน ปัญหาที่ตามมาคือดิน
ของชาวไทยทรงดำถูกจับดำเนินคดีในข้อหาบุกรุกที่ดินสาธารณะ
(Thongsrisupan, 2016)

การปฏิบัติการทางสังคมและการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่
ชาวไทยทรงดำในฐานะผู้กระทำการจึงได้รวบรวมสมาชิกผู้ที่ทำ
มาหากินอยู่บนที่ดินทุ่งปากขอ มาร่วมก่อตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์
ภายใต้การนำของ นายไร ทองศรีสุพรรณ ได้เป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มเมื่อ
วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2552 ปัจจุบันภายในกลุ่มมีเงิน
ประมาณ 600,000 บาท ซึ่งเป็นเงินที่เรียกเก็บสมาชิกเท่านั้น
ขั้นต่ำประมาณ 100 บาท จนถึงขั้นสูงประมาณ 1,000 บาท
ปัจจุบันมีสมาชิกประมาณ 300 คน แต่ที่ดำเนินการหลัก ๆ
ประมาณ 40-50 คน โดยมีนายจันทรัตน์ ฐิพันธ์ รับหน้าที่เป็น
เลขานุการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ (Roopan, 2016) กลุ่มผู้กระทำ
การชาวไทยทรงดำได้มีการสร้างกฎเกณฑ์ต่อไปนี้คือ การรวมกลุ่ม
ทางสังคม ไม่ได้ให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์จารีตของชาวไทย
ทรงดำที่ให้ความสำคัญกับผู้นำที่มาจากสิงห์ผู้ท้าว ในการสร้าง
กลุ่มครั้งนี้ก็ได้คัดเลือกมาจากชาวไทยทรงดำจากความสมัครใจ
และ “จะพิจารณาจากคนทำงาน ไม่พิจารณาจากชาติตระกูล”
(Thongsrisupan, 2016) ภายในกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ชุมชน
ชาวไทยทรงดำ จะมีโครงสร้าง เช่น ประธาน เลขานุการ

สมาชิก เหมือนระบบในองค์กรอื่น ๆ ซึ่งจะมีการประชุมภายในกลุ่มทุก ๆ วันที่ 20 ของเดือน มีการปล่อยผู้ตอกเบียดำเพื่อให้สมาชิกไปใช้การเกษตร นอกจากนั้นกลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญาไทยทรงดำ มีการใช้ภูมิปัญญาไทยทรงดำเข้าไปเป็นเครื่องมือในการต่อสู้เรื่องที่ดิน ซึ่งชาวไทยทรงดำเชื่อว่าที่ดินเป็นสิ่งสำคัญในการก่อให้เกิดวัฒนธรรม “ถ้าไม่มีที่ดินวัฒนธรรมจะไม่นิ่ง” (Thongsrisupan, 2016)

นอกจากนั้นชาวไทยทรงดำเชื่อว่าการมีถิ่นฐานที่มั่นคงทำให้วัฒนธรรมขยายไปอย่างกว้างขวาง ชาวไทยทรงดำจึงได้มีการรักษาอัตลักษณ์ เมื่อมีโอกาสในการเผยแพร่วัฒนธรรมชาวไทยทรงดำก็จะนำเรื่องที่ดินเข้าไปนำเสนอและเชื่อมโยง หากมีการต่อสู้เรื่องที่ดินก็จะนำวัฒนธรรมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการต่อสู้การรวมของผู้กระทำการโดยมีเป้าหมายคือการปฏิบัติการทางสังคม โดยมีความประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ทางสังคม คือกฎหมายการถือครอง ครอบครอง หรือการใช้ประโยชน์จากที่ดินในทุ่งปากขอ เพราะชาวไทยทรงดำเชื่อว่าที่ดินคือเงื่อนไขที่สำคัญต่อการดำรงชีพด้วยวิถีเกษตรกรรม ดังนั้นกลุ่มสัจจะออมทรัพย์จึงดำเนินการ ยื่นหนังสือ ประสานงานกับส่วนกลาง ศึกษากฎหมายและเรื่องต่าง ๆ หน่วยงานของรัฐบาลมาลงพื้นที่การสอบเขตที่ดินด้วยหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนนำไปสู่คณะกรรมการแก้ไขการบุกรุกที่ดินของรัฐ และอีกปฏิบัติการหนึ่งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ก็จะกลับไปต่อสู้ด้วยแนวทางที่รักษาทรัพยากรที่ดินด้วยโฉนดชุมชนตามคำแนะนำของอาจารย์ อานันท์ กาญจนพันธุ์ ที่มาให้ความรู้แก่ชาวไทยทรงดำด้วยนั่นเอง ซึ่งปฏิบัติการทางสังคมของชาวไทยทรงดำในประเด็นนี้บ่งบอก

ว่าชาวไทยทรงดำหรือกลุ่มผู้กระทำการมีการศึกษากฎหมาย กฎระเบียบ กติกา ความเป็นไปได้ในการที่จะกลับมาถือครองกรรมสิทธิ์ในทรัพยากรที่ดินอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งคือความสัมพันธ์ของกฎเกณฑ์ทางสังคมกับทรัพยากรที่ผ่านกระบวนการใคร่ครวญย้อนคิดของผู้กระทำการ ที่ Giddens เชื่อว่าผู้กระทำการนั้นมีความสำคัญเป็นประการแรกในการที่จะสร้างความเชื่อมโยงของกฎเกณฑ์และทรัพยากรทางสังคมจนนำไปสู่การเกิดกฎเกณฑ์ใหม่ในการเชื่อมประสานการใช้ทรัพยากรในรูปแบบใหม่ด้วย และปัจจุบันกลุ่มสังจะอ้อมทรัพยากรก็ได้ทำหน้าที่ในการปฏิบัติการทางสังคมและการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ในการสืบสานวิถีชีวิตของชาวไทยทรงดำต่อไป

4. การตกแต่งลายผ้าไทยทรงดำ

การตกแต่งเสื้อผ้า เครื่องประดับ และข้าวของเครื่องใช้ของชาวไทยทรงดำในอดีตมีลวดลายในไม่มามากนัก โดยจะมีการทำลวดลายของผ้าจากการทอด้วยกี่ทอผ้า ซึ่งจะเป็นลวดลายของผ้าชิ้น ส่วนใหญ่นิยมทำเป็นลายแดงโมเป็นผ้าพื้นสีดำและมีลายทางสีฟ้าพาดรอบผืน และการนำผ้ามาปัก-ปะ มีลักษณะคล้ายรูปทรงเรขาคณิตร้อยเรียงกันเป็นรูปดอกไม้ที่มีสีสันสดใส เช่น ลายดอกจันทร์ ลายดอกแปด ลายดอกเต้า ลายดอกบัว เป็นต้น (Buakaew, 2016) สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมชาวไทยทรงดำยึดถือ ปฏิบัติ และสืบทอดกันมานับศตวรรษ ซึ่งกฎเกณฑ์ดังกล่าวทำให้ลวดลายการตกแต่งเสื้อผ้าของชาวไทยทรงดำในอดีตมีข้อจำกัด (Vatviroj, 2017, pp. 197-223) ตามธรรมเนียมปฏิบัติที่กฎเกณฑ์ครอบงำโครงสร้างทางความสัมพันธ์ของการ

ตกแต่งลายผ้าไทยทรงดำในสังคม

การปฏิบัติการทางสังคมและการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ แต่ต่อมานางสนใจ บัวแก้ว ในฐานะผู้กระทำการได้มองเห็นทรัพยากรรอบตัวและได้มีการใคร่ครวญย้อนคิดนำมาเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ที่ในอดีตมีข้อจำกัดของลวดลายผ้า ประยุกต์ดัดแปลงให้ลวดลายการตกแต่งเสื้อผ้าของชาวไทยทรงดำมีหลากหลายขึ้น โดยนางสนใจ บัวแก้ว กล่าวว่า “ลายผ้ามาจากทรัพยากรในชุมชน เช่น ดอกมะลิ ดอกทานตะวัน ดอกมะละกอ ที่มีอยู่มากมาย” ทำให้มีการประยุกต์ ซึ่งปัจจุบันมีมากกว่า 20 แบบ เช่น ลายปีกผีเสื้อ ลายดอกมะลิใหญ่ ลายดอกมะลิเล็ก ลายดอกมะลิซ้อน ซึ่งลายดอกมะลิต่าง ๆ นี้ได้มาจากชื่อของชุมชนดอนมะลิ นอกจากนั้น มีลายดอกทานตะวัน ลายดอกมะละกอ ดอกทำไม่รู้จะเสร็จ ดอกดาวล้อมเดือน เป็นต้น (Buakaew, 2016) ซึ่งถือเป็นนำอิทธิพลของทรัพยากรรอบ ๆ ตัวมาเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ในอดีตที่มีข้อจำกัดให้เปิดกว้างและหลากหลายมากขึ้น สร้างเป็นทรัพยากรใหม่ภายใต้กฎเกณฑ์ใหม่ เป็นผลงาน และเป็นการสร้างทางเลือกให้กับลูกค้าทำให้ผู้กระทำการมีรายได้เพิ่มขึ้น ในท้ายที่สุดการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่นี้ขึ้นมาทำให้ผู้กระทำการอย่างนางสนใจ บัวแก้ว ต้องยึดถือกฎเกณฑ์ดังกล่าวไว้เพราะทรัพยากรใหม่ที่ออกไปสู่สังคมได้วกกลับมาสร้างอัตลักษณ์ให้แก่ผู้กระทำซึ่งทำให้ผู้กระทำต้องดำรงอัตลักษณ์นี้และสืบทอดต่อไป

สรุป

ชาวไทยทรงดำในอำเภอพุนพิน อำเภอเคียนซา และอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ปฏิบัติการก่อร่างของ

โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมใน 4 ประเด็น คือ พิธีกรรม ปาตตงผลไม้ การเปลี่ยนแปลงท่ารำ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และการตกแต่งลายผ้าไทยทรงดำ ที่มีบริบทมาจากการอพยพมาจาก สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามจนมาตั้งหลักแหล่งซึ่งทำหน้าที่ ในการหล่อหลอมโครงสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มชาติพันธุ์และ นำมาสู่การก่อตัวของโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของ ชาวไทยทรงดำ ชาวไทยทรงดำในฐานะผู้กระทำการเกี่ยวกับการ ปาตตงผลไม้ การประยุกต์ท่ารำการตกแต่งลายผ้าไทยทรงดำ และการรวมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ที่เกิดปฏิบัติการทางสังคมใน ปัจจุบันนั้นมาจากการใคร่ครวญย้อนคิดของชาวไทยทรงดำใน ในฐานะผู้กระทำการที่เชื่อมโยงกฎเกณฑ์และทรัพยากรเข้ามาหากัน และนำไปสู่การสร้างกฎเกณฑ์ใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงทรัพยากร ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวไทยทรงดำในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ส่งผลให้โครงสร้างทางสังคมที่ชาวไทยทรงดำสังกัดและมี ปฏิสัมพันธ์เกี่ยวพันกันนั้นวนกลับมามีอิทธิพลต่อการมีวิถีชีวิต ต่อไปของชาวไทยทรงดำนั่นเอง ด้วยเหตุนี้การปฏิบัติการทาง สังคมและการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ของชาวไทยทรงดำจังหวัด สุราษฎร์ธานีจึงมีการก่อตัวของโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ของชาวไทยทรงดำในประเด็น การปาตตงผลไม้ การเปลี่ยนแปลง ท่ารำ การตกแต่งลายผ้าไทยทรงดำ และกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ที่มีการปฏิบัติการทางสังคมและการสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ จนสังคม ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้รับการยอมรับวัฒนธรรมไทยทรงดำเพิ่ม มากขึ้น นั่นเอง อย่างไรก็ตามโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ของชาวไทยทรงดำที่ปรากฏใหม่นี้ก็ได้วกกลับมาเกี่ยวกับการกระทำ ทางสังคมของชาวไทยทรงดำในฐานะผู้กระทำการให้ปฏิบัติตาม

กฎเกณฑ์ ใหม่ของการปาดตงผลไม้ การเปลี่ยนแปลงท่ารำ การ ตกแต่งลายผ้าไทยทรงดำและกลุ่มลั้จะออมทรัพย์ ที่ชาวไทย ทรงดำสร้างขึ้นมาด้วยการใคร่ครวญย่อนคิดของผู้กระทำการ ทำมกลางกฎเกณฑ์และทรัพยากรนั่นเอง

ชาวไทยทรงดำในฐานะผู้กระทำการที่มีคุณสมบัติสำคัญ คือการใคร่ครวญย่อนคิดความสัมพันธ์ทางสังคมอันมีกฎเกณฑ์ และทรัพยากรทางสังคม เช่น ลายผ้า ท่ารำ กลุ่มออมทรัพย์ และการเปลี่ยนแปลงเครื่องเซ่นไหว้ในพิธีกรรมปาดตง ซึ่งยังคงมี การก่อตัวของโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของชาวไทย ทรงดำที่เปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ทางสังคมของชาวไทยทรงดำซึ่ง เหมาะกับการนำแนวคิด แต่ไม่กล้าใคร่ครวญย่อนคิดเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับความเชื่อของผีบรรพบุรุษในฐานะกะลาอย่าง

References

- _____. (2017). Capacity of the Tai Song Dam Ethnic Community: A Case Study of Lam Yoong Village, Kien Sa district, Suratthani Province. *The 8th International Conference on Socio-economic And Environmental Issues in Development* (pp. 345-353). Hanoi: Vietnam.
- _____. (2017). The Capacity Building of Tai Song Dam Ethnic Community in Chumphon Province. *Inthanin-thaksin Journal*, 12 (Special issue), 9-31.
- _____. (2017a). Community of Tai Song Dam; Immigration and. Settlements into Southern Thailand. *Journal of Social Science, Law, and Politics*, 1 (1), 61-88. 8(3), 191-200.
- Chaisingkananont, S. (2559). Transnational ethnic networks and academic across the borders. *Walailak Journal of Social Sciences*, 9(9), 17-47.
- Chantavanich, S. (2016). *Sociological theory*. Bangkok, Thailand: Chulalongkorn University.
- Department of Social Studies. (2016). *Workshop on ethnicity and management of social space and social resources*. Presentation Document of the Workshop on ethnicity and management of social space and social resources on November 16, 2016. Surat Thani: Surat Thani Rajabhat University.
- Giddens, A. (1984). *The Constitution of society: Outline of the theory of structuration*. Cambridge, UK: Polity Press.

- Phetkaew, C. (2004). *Tai Song Dum at Don Ruab Village: traditional culture-based happiness and adaptation in transition*. Bangkok, Thailand: National Health Commission Office.
- Phosan, A. (2009). *Essences of Lao Song beliefs and rituals*. Mahasarakham, Thailand: Mahasarakham University.
- Pitipat, S & Poonsuwan, S. (1997). *Lao Song: Dynamics of cultural system in the past two decades*. Bangkok, Thailand: Thammasat University.
- Puanghat, C. (2005). Structuration theory of Anthony Giddens and the overcoming of the problematic dualism in sociology. *Silpakorn University Journal*, 24(2), 68-106.
- Saipan, P. (2017). *Muang Taeng Lae Kot Wong Lan Jeung” Evidence from Taidam Ancient Documents*. Presentation Document of the Seminar on “Muang Taeng Lae Kot Wong Lan Jeung” Evidence from Taidam Ancient Documents on May 17, 2017. Bangkok: SAC.
- Sawangpanyangkoon, T. (2007). The Land of the Black Tai. *Damrong Journal*, 6(2), 85-98.
- Scott, S. (1985). *Social change and acculturation among the Tai Dam refugees in central Iowa*. Retrospective Theses and Dissertation. Iowa: Iowa State University.
- Somsonge Burusphat, S. (2014). Plant-based numeral classifiers in Tai Dam. *Journal of the Southeast Asia Linguistics Society (JSEALS)*, 7, 52-63.
- Srisupun, P. (2012). Book Review: Rob Stones. Structuration Theory. *Journal of Mekong Societies*,

- Stones, R. (1988). *The Myth of Betrayal: Structure and Agency in the Non-devaluation of the Pound 1964-1967*. PhD Thesis, University of Essex.
- Stones, R. (1990). Government-finance relations in Britain 1964-1967: a tale of three cities. *Economy and Society*, 19 (1), 32-55.
- Stones, R. (1992). Labor and International finance, 1964-1967, in D. Marsh and R.A.W. Rhodes (Eds). *Policy Networks in British Government*. Oxford: Oxford University Press.
- Stones, R. (2005). *Structuration Theory*. New York: Palgrave Macmillan.
- Taidam Youth Group. (2011). *Ancestor Root, History, Socials, and Taidam Cultural Inheritance*. Surat Thani: The Thailand Research Fund.
- The Fine Arts Department. (2001). *Culture, Historical dynamic, identity, and intellectual of Chumphon Province*. Bangkok: The Fine Arts Department.
- Thongkaew, K. (2018). Don Mali: A Centre of Tai Song Dum in Surat Thani Province. *Suratthani Rajabhat Journal*, 5(1), 175-192.
- Thongrunroj, J. (2018). *English-Thai Dictionary of Sociology*. Bangkok: Saeng Dao.
- Vatviroj, S. (2560). The Negotiation of Thai Song People through the Local Costume at Phunphin District Suratthani Province. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 9(1), 197-223.
- Yimrewat, P. (2001). *History of Sib Song Ju Tai*. Bangkok: Sangsan.